

Visitatie

vanuit de Nederlandse Dalton Vereniging

Zelfevaluatie & visitatieverslag

Naam school/kindcentrum	WereldKidz Mozaïek Petenbos
Adres	Margaretha Turnorlaan 7
Postcode en plaats	3903 WK Veenendaal
E-mailadres school	koenhols@wereldkidz.nl
Telefoonnummer school	0318-513558
Bestuurder(s)	Wubbo J. Wever
Leidinggevende school	Koen Relaes-Hols
Daltoncoördinator(en)	Petra van der Veer
Aantal groepen	7 (per januari 2024 8 groepen)
Aantal kinderen	circa 200
Aantal leraren/leerkrachtondersteuners	19
In bezit van daltoncertificaat	Ja, laatste visitatie in 2016
Bezig met daltoncursus	2 leerkrachten (start januari 2024)
Nevenvestigingen	Geen
Stand van zaken inspectie	Voldoende
Visitatievoorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	-
Lid 3.	-
Datum visitatie	17 november 2023
Soort visitatie	Verlenging certificaat
(besluit vorige visitatie)	Verlenging
1e licentia aanvraag	
Licentie verlenging	

1 Zelfreflectie

1.0 Aanbevelingen vorige visitatie

School

Aanbevelingen zoals benoemd in het visitatieverslag van 2016.

Aanbeveling 1: Stel in je daltonbeleid je huidige vertrekpunt (= ontwikkelingsstadium) op de kernwaarden vast. Stel hierop vervolgens je stip op je horizon (= gewenste ontwikkelingsstadium) vast. Borg deze ontwikkeling in de dagelijkse praktijk.

Aanbeveling 2: Beschrijf de daltoncompetenties (ik-doelen) in een doorgaande lijn op leerling-leerkracht en schoolniveau en geef dit vorm in de gewenste organisatie van jullie onderwijs.

Aanbeveling 3: Reflecteer dagelijks op school-, leerkracht-, en leerlingniveau. Verbindt dit aan de ontwikkeling van de drie genoemde niveaus.

School

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Aanbeveling 1: Per kernwaarde zijn doelen opgesteld op leerling- en team-/leerkrachtniveau. Deze doelen kwamen terug tijdens studiemomenten en (onderwijs)teamvergaderingen. In groen is kort omschreven wat in de praktijk zichtbaar is.

Verantwoordelijkheid:

Voor het kind

1. Het kind is verantwoordelijk voor het eigen leerproces en is daar actief bij betrokken (afgestemd op de ontwikkeling en leeftijd van de leerlingen). **Leerlingen werken vanaf de kleutergroepen met wektaken en daarnaast vanaf groep 4 met periodetaken.**
2. Het kind is van nature nieuwsgierig; toont initiatief en weet waar hij/zij naar toe wil/kan werken. **Leerlingen worden actief uitgenodigd om vragen te stellen en weten aan welke leerdoelen zij werken.**
3. Het kind daagt zichzelf uit om verder te komen en dingen te onderzoeken. **Door vervangen methode WO (Faqta, 2019) meer ruimte voor eigen onderzoek. Aanbod Brainwave en Plusklas.**
4. Het kind kan keuzes maken en prioriteiten stellen, overzicht hebben en plannen. **Bij het werken met de week-/periodetaak.**

Voor het team:

1. Leerkrachten hebben overzicht over en inzicht in de leerlijnen en kunnen dit vertalen naar leerlingniveau. **O.a. training EDI 2.0, werken met de SLO leerlijnen in de groepen 1 t/m 8.**
2. Leerkrachten geven leerlingen de ruimte om zich te oriënteren en te experimenteren; leerkrachten geven leerlingen verantwoordelijkheid om door te kunnen groeien. **O.a. door thematisch te werken in de groepen 7 en 8.**

3. Leerkrachten leggen verantwoording af aan elkaar, de schoolleiding en ouders over de resultaten van hun leerlingen en hun groep. *De teamgerichte arbeidsorganisatie, TAO, (implementatie 2017-2018) en het werken volgens het kwaliteitsbeleid van WereldKidz.*
4. Expertteams, coördinatoren en werkgroepen krijgen en nemen verantwoordelijkheid. TAO: *Ruimte voor eigen inbreng en onderzoek, verantwoordelijkheden gedeeld en besluiten waar de besluiten genomen kunnen worden.*
5. Ieder zorgt voor zijn/haar deel in het geheel. Professionele ontwikkeling; persoonlijke ontwikkeling wordt afgestemd op de schoolontwikkeling. *Ja, ook hierin speelt TAO een belangrijke rol.*

Zelfstandigheid:

Voor het kind:

1. Het kind kan problemen zelfstandig oplossen. Kan indien nodig de juiste hulp hiervoor inschakelen (ook verbonden met de Kanjertraining). *Structureel aanbod Kanjertraining.*
2. Het kind werkt op zijn/haar eigen niveau en mogelijkheden. *Werken met de WereldKidz onderwijsarrangementen, doorontwikkeling aanbod Brainwave en Plusklas, training HOD.*
3. Het kind kan zichzelf doelen stellen. *O.a. tijdens Faqta. Hier is nog ruimte om verder door te ontwikkelen.*
4. Het kind is zelf (intrinsiek) gemotiveerd. *Door aansluiten thema's op de belevingswereld en te kiezen voor de methodes die daar ruimte voor bieden.*
5. Het kind kan voor zijn/haar eigen mening uitkomen. *Kanjertraining en bijvoorbeeld derde kamer project, aanbod burgerschap.*
6. Het kind leert zichzelf presenteren; zowel qua verantwoording van zijn/haar leerproces als uiting voor publiek. *Opbouw ik-tas, boekenbeurten, spreekbeurten, presentatie Faqta projecten, pretpark project groep 8.*
7. Het kind kan de eigen leerstijl en eigen talenten ontdekken, ontwikkelen en toepassen. *WereldKidz Mozaïek Pettenbos is Talentfluisterschool geworden.*

Voor het team:

1. Leerkrachten stimuleren de intrinsieke motivatie van het kind. *Ja.*
2. Leerkrachten zorgen voor klassenmanagement dat duidelijkheid en structuur biedt. *Training EDI 2.0, afspraken in de onderwijsteams.*
3. Leerkrachten maken gebruik van elkaars expertise. *Onderwijsteams en expertteams, collegiale consultatie (kan verder worden uitgebreid)*
4. Leerkrachten wisselen in hun aanbod en instructie aantrekkelijke presentatievormen en uitdagende werkvormen met elkaar af. *Inzet coöperatieve werkvormen en instructierooster dat ruimte biedt voor afwisseling.*

Effectiviteit:

Voor het kind:

1. Het kind kan eigen leerdoelen formuleren. *Ja, nog doorontwikkeling mogelijk.*
2. Het kind leert kritisch te denken en keuzes te maken. *Burgerschapsonderwijs, Faqta, Kanjertraining.*
3. Het kind leert verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces; de voortgang wordt samen met ouder, kind en leerkracht besproken. *Gespreksstructuur (aansluiten leerlingen vanaf groep 5, vanaf groep 7 verplicht)*
4. Het kind benut de beschikbare tijd effectief. *Hierover worden reflectieve gesprekken in de klassen gevoerd.*

Voor het team:

1. Effectieve inzet van instructie en zelfstandig werken. Ja, zie instructie roosters en gedifferentieerde instructie (op basis van de onderwijsarrangementen van WereldKidz).
2. De leerkracht stimuleert doelgericht werken door kinderen hierin te begeleiden en geeft inzicht in de leerlijnen. Ja, daarin is Snappet ook ondersteunend.
3. Er wordt effectief gebruik gemaakt van tijd (gedurende en na de lesdag).
4. Leerkrachten hebben een grote mate van flexibiliteit en planmatigheid om in te kunnen spelen en aan te kunnen sluiten op de diverse leervragen en -behoeften. Beeld van schoolleiders en Daltoncoördinator na lesbezoeken: Veel ruimte voor flexibiliteit en duidelijke planmatigheid bij alle collega's zichtbaar. Doorgaande lijn in school zichtbaar.

Samenwerken:

Voor het kind:

1. Het kind kan samenwerken op basis van gelijkwaardigheid. Ja.
2. De kinderen leren van en met elkaar. Ja. Motto WereldKidz: Samen Leren!
3. Kinderen voelen verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de groep. Ja
4. Het kind weet wat er van samenwerking verwacht wordt. Ja

Voor het team:

1. Leerkrachten geven elkaar feedback; lessen kunnen samen voorbereid en geëvalueerd worden. Ja, werken volgens TAO.
2. Leerkrachten maken gebruik van elkaars expertise. Ja, werken in onderwijs- en expertteams.
3. Leerkrachten werken samen in onderwijsteams. Ja
4. Een leerling kan, indien nodig, ook lessen volgen bij een andere leerkracht. Ja, door praktijk met onderwijsarrangementen is dit beperkt nodig.
5. Er is een actieve samenwerking tussen ouders en school in het belang van het kind. Ja

Reflectie:

Voor het kind:

1. Het kind leert kritisch naar zichzelf kijken en ontwikkelt vertrouwen in eigen kunnen door regelmatig op het proces te reflecteren. Reflectie door de dag heen en dagelijkse reflectie in alle groepen aan het einde van de schooldag.
2. Het kind leert dat je van fouten maken juist leert. "Je boekt juist vooruitgang als iedere fout een nieuwe is". Ja, extra aandacht hiervoor in de Brainwave en Plusklas. In de groepen 3 t/m 8 hangt de leerkuil zichtbaar in de klas.
3. Het kind leert te verwoorden waar hij/zij trots op is en waarom, met aandacht voor het proces, en is zich daarbij bewust van eigen talenten. Talentontwikkeling heeft zichtbare plek in de school. Kinderen leren elkaars talenten te waarderen en ervaren dat zij door samen te werken tot een rijker groepsresultaat komen.

Voor het team:

1. De leerkracht begeleidt het kind in reflecteren door gezamenlijk te kijken naar het proces. Ja.
2. De leerkracht reflecteert op eigen handelen en heeft hierin een voorbeeldfunctie. Ja, tijdens onderwijsteamvergaderingen, collegiale consultatie en tijdens bijvoorbeeld de leerling- en groepsbesprekingen.
3. Leerkrachten analyseren resultaten door kritische zelfreflectie van de onderwijspraktijk en zoeken naar verbeterpunten. Ja, structuur schoolanalyse en inzet eiland van Melior advies.

Aanbeveling 2: De Daltoncompetenties (ik-doelen) zijn op leerling- leerkracht en schoolniveau genoteerd. Hiervoor is het voorbeeld van Dalton Oost Nederland gebruikt. Voor leerlingen zijn deze vertaald naar het leerlingrapport dat 2x per schooljaar aan de leerlingen wordt meegegeven. Een

toevoeging op dit rapport is het ik-rapport dat in de groepen 1 t/m 8 door leerlingen als reflectiemiddel wordt ingevuld en input levert voor het rapportgesprek met de ouders (en leerlingen). Voor leerkrachten worden de daltoncompetenties meegenomen in sollicitaties, ontwikkel- en talentgesprekken.

Aanbeveling 3: Er wordt dagelijks gereflecteerd op school-, leerkracht-, en leerlingniveau. In de klas is dit zichtbaar tussen de verschillende lessen door maar ook tijdens de lessen. Ook aan het einde van de schooldag wordt structureel in alle groepen gereflecteerd (bij de kleutergroepen is dit een van de dagritmekaarten). Reflectie vindt plaats in alle diversiteit (op proces, werkhouding, samenwerking, zelfstandigheid, product, etc.).

Ook leerkrachten reflecteren dagelijks op leerkracht- en schoolniveau. Daarnaast wordt sinds 2017-2018 gewerkt volgens de teamgerichte arbeidsorganisatie (TAO) en wordt gewerkt met onderwijsteams en expertteams. Deze manier van organiseren geeft reflectie, samenwerking, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid een heel duidelijke plek in de school. WereldKidz heeft 'Samen Leren' hoog in het vaandel staan. Op WereldKidz Mozaïek Pettenbos is dit duidelijk zichtbaar. Er wordt samen geleerd, gereflecteerd en ontwikkeld.

Ook de schoolleiding reflecteert met regelmaat tijdens de overlegmomenten binnen cluster Veenendaal (de 5 WereldKidz scholen in de gemeente Veenendaal), tijdens kwaliteitsgesprekken met het bestuur van WereldKidz en in samenwerking met de andere Daltonscholen binnen het bestuur. Doordat de schoolleider bestuurslid is van Dalton Regio Midden Nederland is samenwerking met andere Daltonscholen binnen Midden Nederland ook meer bereikbaar geworden en vindt ook in deze overlegmomenten veel reflectie plaats.

Visitatieteam

Wat zien we terug?

Aanbeveling 1: Het is jullie gelukt om jullie ontwikkelen op Daltonwijze vorm te geven. Er is sprake van een integrale aanpak waarbij alles in het licht van Dalton gehouden wordt. Daarbij wordt op een effectieve manier gebruik gemaakt van ontwikkelingen binnen het bestuur.

Aanbeveling 2: Er is een doorgaande lijn met daltoncompetenties (ik-doelen) beschikbaar voor leerlingen en leerkrachten. Het is merkbaar en zichtbaar dat het gesprek met leerlingen en ouders onderdeel is van jullie dagelijkse werkwijze. Ook voor de professionele ontwikkeling van leerkrachten is het gesprek een belangrijk hulpmiddel om Dalton op de kaart te houden.

Aanbeveling 3: Reflecteren is voor jullie onderdeel van jullie handelen geworden. Er wordt op veel manieren en op alle niveaus van jullie organisatie gereflecteerd. Dit is merkbaar door de dag heen, door reacties van ouders, leerlingen en leerkrachten op onze vragen. Ook is het leesbaar in de documenten die jullie met de visitatiecommissie gedeeld hebben.

1.1 Vrijheid en verantwoordelijkheid (vertrouwen schenken en vragen)

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

Binnen de kernwaarde 'vrijheid en verantwoordelijkheid' hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden. Toen t/m schooljaar 2018-2019 nog gewerkt werd met de WO methode IPC, werd per unit IPC een leermeter ingevuld (assessment for learning) waarmee de kinderen hun eigen leerproces in beeld brengen. Leerlingen waren daarmee verantwoordelijk voor hun eigen leerproces en kregen inzicht in hoe dit proces verliep. Daarbij namen de leerkrachten een mooie begeleidende rol in en werden reflectieve kindgesprekken gevoerd over deze ingevulde leermeters. Met de overstap naar de WO methode Faqta werden de leermeters niet meer gebruikt. De reflectieve gesprekken gericht op vrijheid en verantwoordelijkheid vonden wel doorgang. Faqta biedt veel ruimte voor de kernwaarden vrijheid en verantwoordelijkheid en sluit naadloos aan op alle kernwaarden van de school. Leerkrachten en leerlingen hebben de vrijheid om thema's op hun eigen manier invulling te geven en te kiezen voor lessen waarin de leerkracht meer nabij is, of zelfstandigheid meer ruimte krijgt. Faqta Talent, waar leerlingen leren keuzes te maken (vrijheid) en deze vervolgens ook kunnen verantwoorden (verantwoordelijkheid), is een fijn onderdeel van het WO aanbod.

Door het instructieooster continu door te ontwikkelen, kinderen voldoende ruimte te bieden voor hun wektaken en helder te zijn over de leerstof en de eisen die worden gesteld, leren leerlingen hun vrijheid gebruiken. Door hier continu op te reflecteren, bewust stil te staan bij bijvoorbeeld taakaanpak, hebben leerlingen continu beeld van hun eigen proces passend bij hun ontwikkeling en leeftijd.

Ook de gespreksstructuur van de school is de afgelopen jaren verstevigd. Dit betekent bijvoorbeeld dat leerlingen vanaf groep 5 aanwezig zijn bij de rapportgesprekken. We (ouders en leerkracht) voeren deze gesprekken met de leerling waarin verantwoordelijkheid een belangrijk gespreksthema is.

Leerkrachten bieden alle leerlingen van de school een heldere structuur (in organisatie, verwachtingen) waarbinnen zij kunnen oefenen en experimenteren met vrijheid. WereldKidz Mozaïek Pettenbos is een veilige oefenplaats waar fouten mogen worden gemaakt. Daarbij wordt bewust stilgestaan bij wat het hen oplevert tijdens bijvoorbeeld kindgesprekken en worden processen inzichtelijk gemaakt met als doel de leerlingen lerende te houden. Er wordt gewerkt vanuit vertrouwen.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

Vrijheid en verantwoordelijkheid hebben een mooie plek in de dagelijkse schoolpraktijk. Door het werken met week- en periodetaken, het voeren van kindgesprekken en deze kernwaarde te koppelen aan reflectie ontstaat op alle niveaus (leerling, leerkracht, school) een ontwikkelingsgerichte houding. In de groepen 5 t/m 8 start de schooldag met het motto 'Binnen =

beginnen'. Leerlingen nemen de verantwoordelijkheid om bij binnenkomst direct met hun taken te starten.

De leerling

Leerdoelen zijn zichtbaar in de groepen 4 t/m 8. We zien dat hierdoor de betrokkenheid op de eigen ontwikkeling ook hoger ligt.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

Ontwikkelingen bewegen zich wat ons betreft in de beweging van een lemniscaat. Ook voor vrijheid en verantwoordelijkheid zien we een continue beweging tussen bijvoorbeeld veel of minder vrijheid. Ons doel is de reflectieve houding in de school te onderhouden en daarmee een gezonde beweging te blijven maken op het lemniscaat en niet te blijven hangen op een van de uitersten. Concreet betekent dit voor wat betreft de kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid dat tijdens de onderwijsteamvergaderingen de beweging op het lemniscaat bekeken moet worden? Bieden we voldoende vrijheid? Welke vrijheid zien we dan? Hoe verhoudt zich dit tot verantwoordelijkheid? Welke en hoeveel verantwoordelijkheid kan welke groep aan? Het team onderzoekt in schooljaar 2023-2024 hoe bijvoorbeeld binnen de weektaken meer eigen keuzes (vrijheid) kunnen worden gemaakt.

Reactie visitatieteam

In de hele school is goed zichtbaar dat er sprake is van vrijheid in verantwoordelijkheid. We zien dat leerlingen betrokken en taakgericht aan het werk zijn. Daarbij worden de twee leerpleinen intensief gebruikt. Ook in de klassen zien we leerlingen aan verschillende taken werken waarbij ze in de bovenbouw hun eigen keuzes kunnen maken in welke volgorde en wanneer ze aan welke taak werken. Er wordt gebruik gemaakt van weektaken; planborden zijn wel aanwezig. Deze zijn er vooral voor de visuele ondersteuning. Hierbij zien we (nog) niet dat deze ook van de leerlingen zijn en door hen gebruikt worden.

De Daltonblokjes worden heel goed gebruikt; leerlingen weten waarvoor ze ze kunnen inzetten en doen dat ook heel bewust. In de bovenbouw zien we dat daar ook het gesprek gaat over wat je als leerling doet als je je vraagteken opzet. Wacht je of ga je door met de dingen die je wel kan en weet (zie ook effectiviteit). De driehoek criteria, tijd, ruimte hangt zichtbaar in de lokalen. Leerlingen geven aan dat deze niet altijd gebruikt worden en (her-)kennen ook niet overal wat ze ermee kunnen doen. De school heeft een heel duidelijk zichtbare structuur waarin de inrichting en de middelen ten dienste staan van de daltonkernwaarden. Alleen al door de structuur zijn leerlingen in staat Daltonkind te zijn.

De werkafspraken hoe je waar en wanneer werkt zijn duidelijk. Er is een mooie doorgaande lijn zichtbaar in het hanteren van de regels en afspraken, ook in het aanspreken van leerlingen op de leerpleinen door alle leerkrachten.

Waar jullie voor moeten blijven waken is dat Daltongedrag niet alleen in de structuur en organisatie zit (zoals planborden, weektaken, blokjes e.d.) maar dat je leerlingen keuzeruimte geeft zodat eigenaarschap een onderdeel wordt van het geïnternaliseerde gedrag van leerlingen.

1.2 Zelfstandigheid

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

De afgelopen schooljaren is een mooi proces doorlopen op het gebied van instructie roosters en periodetaken. Vanaf schooljaar 2018-2019 is gestart met een intekeninstructie rooster in de groepen 5 t/m 8 en het werken met periodetaken. Hiervoor is een pilot gedraaid door de Daltoncoördinator van destijds in 2017-2018. Op basis van de goede ervaringen die besproken zijn in het onderwijsteam is toen gekozen voor het doorvoeren van het intekeninstructie rooster naar alle bovenbouwgroepen. In de praktijk betekende dit dat leerlingen voor rekenen, taal en spelling zelf konden aangeven of instructie nodig/wenselijk was door in te tekenen voor de instructie. Daarbij gold dat de leerkracht ook kon zeggen dat een leerling moest aansluiten op basis van afgenomen voortoetsen of bekende ontwikkelingsvraagstukken van de specifieke leerling. In groep 3 werd gewerkt met een periodetaak rekenen, in groep 4 t/m 8 werd deze ingezet voor rekenen, taal en spelling. In schooljaar 2020-2021 zijn deze periodetaken verder uitgebreid naar de kleutergroepen voor specifieke doelen (bijv. 'ik kan tellen tot 10).

In schooljaar 2021-2022 zijn de periodetaken vervolgens verrijkt door meer coöperatieve werkvormen en een gevarieerder aanbod binnen Snappet en met werkbladen aan te bieden. Ook bewegend leren heeft toen meer ruimte gekregen.

In schooljaar 2022-2023 is een pas op de plaats gemaakt voor wat betreft het werken met periodetaken en heeft een kritische doorontwikkeling plaatsgevonden. De intensieve periode van thuisonderwijs is daarop ook van invloed geweest. Er is toen voor gekozen om te stoppen met het intekenen voor instructies. De context vroeg op dat moment wat anders. In de onderwijsteams is onderzocht waar en hoe we de periodetaak effectief en passend in konden zetten. Aanleiding waren de achterblijvende en teruglopende rekenresultaten (niet passend bij de schoolpopulatie) in schooljaar 2020-2021 en 2021-2022. Na onderzoek en analyse is toen de keuze gemaakt om rekenen uit de periodetaken te halen. Nieuwe aanpak is dat leerlingen de basisinstructie (EDI 2.0) volgen om daarna met specifieke lessen aan de slag te gaan. Eind 2022-2023 zagen we dat de resultaten binnen rekenen weer positief ontwikkelden. Gekozen is om deze manier van aanbieden voorlopig aan te houden om vervolgens vanuit een stabiele situatie met onderwijsresultaten die passen bij de leerlingpopulatie. Daarna kunnen we weer onderzoeken of en op welke manier de periodetaak rekenen weer passend is. In schooljaar 2023-2024 wordt daarmee al een start gemaakt in groep 7/8. Toetsdoelen zijn opgenomen in de periodetaak. Alle lessen worden wel aangeboden met een basisinstructie. Voor taal en spelling wordt nog altijd naar tevredenheid met de periodetaken gewerkt. Deze zijn wel met regelmaat onderwerp van gesprek op de onderwijsteamvergaderingen ter evaluatie en doorontwikkeling.

Ook het thema autonomie is de afgelopen schooljaren onderwerp van gesprek geweest. We hebben onder andere onderzocht op cluster- en teamniveau welke inhoud we geven aan het woord autonomie en werkten uit op welke wijze wij de autonomie van de leerling binnen onze school kunnen vergroten. We hebben dit gedaan onder begeleiding van Tweemonds. Doel daarvan was leerkrachten en leerlingen bewust te maken van de ruimte die er is (of kan ontstaan) voor autonomie en zelfsturing. Autonomie heeft ook een plek gekregen in de schoolvisie op het jonge kind, welke is ontwikkeld in 2020-2021.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

In het huidige schooljaarplan zijn zelfstandigheid en verantwoordelijkheid een actiepunt: *De Dalton kernwaarden 'Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid' worden kritisch onder de loep genomen. Wat betekenen deze kernwaarden voor ons? Hoe zien we deze terug in de school? Hoe zetten we deze als doel in? Welk voorbeeld geeft het team aan de leerlingen? Hoe linken deze kernwaarden aan reflectie en samenwerken? Leerlingen en team zijn zich weer bewust van wat de school onder zelfstandigheid en verantwoordelijkheid verstaat, zetten deze kernwaarden bewust in en zijn samen in de school aan het werk met individuele-, groeps- team- en schoolontwikkeling. De school is klaar voor een Daltonvisitatie in het najaar van 2023. Dalton in de klas en Dalton op het leerplein.*

De school werkt in de groepen 4 t/m 8 nog altijd met periodetaken voor de vakken taal en spelling en in de groepen 1 t/m 8 wordt gewerkt met weektaken welke de leerlingen zelf plannen.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

De afgelopen schooljaren zien we een verandering in de mate van zelfstandigheid waarmee leerlingen binnenkomen in leerjaar 1. Leerlingen komen minder zelfstandig binnen. Dit vraagt van de school een andere manier van organiseren, aanbieden en structureren. Hierin kan een volgende stap worden gemaakt. Van frustratie naar actie om kleuters optimaal voor te bereiden op het toenemende beroep dat op zelfstandigheid in onze school wordt gedaan. Dit start met een gesprek in het onderwijsteam, het in kaart brengen van de huidige praktijk en dit relateren aan de schoolvisie en de visie op het jonge kind. Deze visie op het jonge kind wordt in schooljaar 2023-2024 ook doorontwikkeld naar de visie op het oudere kind. Verder heeft de school zich tot doel gesteld de overgang groep 2-3 en groep 3-4 m.b.t. weektaken te onderzoeken en verbeteren. Ook de taaktijd wordt onder de loep genomen in de groepen 4 t/m 8. De praktijk laat nu aan het begin van elk nieuw schooljaar een grote verandering ten opzichte van het leerjaar daarvoor zien.

Reactie visitatieteam

Wij zien dat de leerlingen een voldoende mate van zelfstandigheid hebben in het kiezen of er wel of niet aan de instructies meegedaan wordt. Leerkrachten hebben hier goed zicht op en betrekken kinderen als ze dat nodig vinden en laten ook los. Er is een hele goede structuur aangebracht die in doorgaande lijn door de hele school te zien is.

We spreken leerlingen die zich heel bewust zijn van de Dalton manier van werken. Ze kunnen uitleggen hoe het werkt; ze weten waar ze ruimte hebben. Als er iets speelt, dan wordt dat met het kind opgelost. Parel in zowel vrijheid/verantwoordelijkheid als in zelfstandigheid zijn de (rapport-)gesprekken die de leerkracht met het kind heeft, 'waar de ouder bij mag zitten' (quote van een van de ouders).

1.3 Samenwerking

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

Op de school is de afgelopen schooljaren ingezet op de organisatiestructuur waarin samenwerken en 'Samen Leren' (het motto van WereldKidz) een duidelijke plek hebben. We hebben daarmee geïnvesteerd in onze basis waarin we ons heel bewust zijn van onze voorbeeldfunctie.

In 2017-2018 is gestart met het opleiden van collega's binnen het gedachtegoed van Ben van der Hilst en de teamgerichte arbeidsorganisatie (TAO). Op WereldKidz Mozaïek Pettenbos wordt gewerkt in onderwijsteams. In deze teams zijn de leerkrachten van meerdere groepen collectief verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de kinderen in dit onderwijsteam. In deze professionele leergemeenschappen wordt samen geleerd, samen gewerkt, kennis over de kinderen gedeeld, de doorgaande lijn bewaakt, geadviseerd over de juiste interventies en worden samen besluiten genomen over de onderwijsverbeteringen die worden ingevoerd. Elk onderwijsteam heeft een procesbegeleider die samen met de leden van het onderwijsteam de agenda van de overleggen bepaalt. In ieder onderwijsteam is het mogelijk een leerling (casus) te bespreken.

De leerkrachten in onderwijsteam 1 t/m 3 dragen samen verantwoordelijkheid voor alle leerlingen in deze groepen. De leerkrachten in onderwijsteam 4 t/m 8 dragen samen verantwoordelijkheid voor alle leerlingen in deze groepen. Door deze verantwoordelijkheid te delen is er altijd een team van experts aanwezig om samen te kijken naar wat het beste is voor de kinderen horend bij het onderwijsteam.

De onderwijsteams komen elke twee weken bij elkaar voor overleg. De onderwijsteams zijn actief gericht op leren, ontwikkelen en samen bouwen aan de school en daarmee de toekomst van onze leerlingen. De onderwijsteams laten alle betrokkenen van de school zien dat er intensief samengewerkt wordt. Daarmee is het team een voorbeeld voor de leerlingen.

De afgelopen schooljaren is ook verder geïnvesteerd in collegiale consultaties. We kijken bij elkaar in de klas maar brengen ook bezoeken aan scholen binnen en buiten onze stichting. Dit blijft tegelijkertijd ook aandachtspunt omdat de waan van de dag soms maakt dat we dit te weinig doen. Verder wordt er samengewerkt in verschillende netwerken binnen en buiten WereldKidz en vindt met name veel samenwerking plaats tussen de scholen van WereldKidz Veenendaal.

Binnen de kernwaarde samenwerken is verder geïnvesteerd in de leerlingenraad. Door samen te werken met bijvoorbeeld de ouderraad en de beschikking te hebben over een eigen budget worden diverse activiteiten en acties opgezet. De leerlingenraad heeft daarmee een actievare rol en plek binnen de school.

Afgelopen schooljaar is de kernwaarde 'Samenwerken' kritisch onder de loep genomen. Wat is samenwerken voor ons? Hoe zien we samenwerken terug in de school? Hoe zetten we samenwerken als doel in? Welk voorbeeld geeft het team aan de leerlingen? Leerlingen en team zijn zich weer bewust van wat de school onder samenwerken verstaat, zetten samenwerking bewust in

en zijn samen in de school aan het werk met individuele, groeps-, team- en schoolontwikkeling. Tijdens de lessen Kanjertraining wordt ook bewust stilgestaan bij samenwerken.

Leerlingen werken samen tijdens bepaalde lessen van de weektaak, tijdens specifieke instructielessen en bij bijvoorbeeld Faqta.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

Samenwerken zit in het DNA van de school. We zijn trots op de samenwerking binnen het team en binnen WereldKidz en ook over de samenwerking met ouders. We zijn daarin echt partners die samen optrekken. De TAO staat als een huis.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

Samenwerking met andere Daltonscholen kan worden uitgebreid. Door deel te nemen aan de Daltonlabs van regio Midden Nederland ontmoeten we meer Daltoncollega's. Elkaar actief benaderen voor vragen behoeft aandacht. Verder kan een volgende stap worden gemaakt in leerlingen leren wanneer samenwerken passend is en kunnen we samenwerken bewuster inzetten als doel.

Reactie visitatieteam

Zichtbaar is dat de kernwaarde samenwerken door de school leeft. We hebben geen coöperatieve werkvormen gezien. Wel zien we leerlingen die elkaar helpen, die samen aan een opdracht of een taak werken. Ook de teamleden vullen elkaar aan en wisselen elkaar af waar nodig. Springen voor elkaar in. Leerlingen zijn betrokken op elkaar, geven aan dat ze met de hele groep het fijn hebben. Ook vertellen ze dat ze een eigen whatsapp groepje hebben... maar dat daar nooit 'gedoe' is. Ze corrigeren elkaar, luisteren naar elkaar en vullen elkaar aan. We zien vooral ook al bij de kleuters gedeelde verantwoordelijkheid en samenwerking (elkaar helpen) wanneer een leerling voor het hele groepje het papier haalt dat nodig is om een opdracht in een circuit uit te voeren.

1.4 Reflectie

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

Op de school is de afgelopen schooljaren veel ingezet op reflectie. Doel daarbij was ‘Dagelijks reflecteert de leerkracht met de leerlingen in de klas, op zichzelf en binnen het team’. Daarbij is ingezet op de doorontwikkeling van kindgesprekken, welke ook gekoppeld zijn aan talentgesprekken van onze school. WereldKidz Mozaïek Petenbos is een school waar jonge mensen op weg naar volwassenheid onderwezen, opgevoed en begeleid worden, talenten (h)erkennen en deze kunnen inzetten en ontwikkelen. Daarmee ontwikkelen zij een positief zelfbeeld, meer veerkracht en weerbaarheid. Op WereldKidz Mozaïek Petenbos krijgen kinderen ruimte voor onderzoek en om te leren leren. Ze mogen ontdekken wie ze zijn, wat ze kunnen, hoe ze leren en hoe ze goed kunnen samenwerken. Kinderen hebben ruimte om te oefenen, te experimenteren, van fouten te leren en om successen te vieren. Alle medewerkers hebben binnen WereldKidz de ruimte om samen te leren, te ontwikkelen, te onderzoeken, uit te proberen en te experimenteren. Dit gebeurt binnen de collectieve verantwoordelijkheid van het team en passend bij de visie van de school.

Naast de structurele kindgesprekken die gepland zijn rondom de rapporten vinden incidentele gesprekken en talentgesprekken plaats. Alle leerkrachten en leerkrachtondersteuners zijn opgeleid tot kindertalentfluisteraar.

Ook is gewerkt aan reflectie ‘zichtbaar’ te maken door dit bijvoorbeeld op te nemen in de dagplanning. Naast de korte reflecties gedurende de schooldag vindt in alle groepen aan het einde van de schooldag een reflectief gesprek plaats. Dit start al bij de kleutergroepen en is een van de dagritme kaarten.

Binnen de ambities van WereldKidz (talentontwikkeling, digitale geletterdheid en burgerschap) maakt de school ook continu een bewuste koppeling naar de daltonkernwaarden. Voor reflectie geldt bijvoorbeeld dat binnen de ambitie digitale geletterdheid is gesteld dat de leerling doelbewust participeert in sociale netwerken, samen met anderen, en daarop kan reflecteren. Bij burgerschap vindt reflectie o.a. een plek door leerlingen te leren reflecteren op hun eigen mening en argumentatie en die van anderen te respecteren.

Op teamniveau heeft reflectie een structurele plek gekregen binnen de onderwijsteamvergaderingen (TAO). Ook tijdens studiedagen is reflectie een terugkerend onderdeel van de agenda. Voor collega’s in opleiding zijn op school- en clusterniveau intervisiemomenten georganiseerd en op bestuursniveau worden reflectieve gesprekken gevoerd tijdens de kwaliteitsgesprekken. Het team heeft n.a.v. een daltonlab in 2022-2023 ook de Daltonspiegel afgenomen. Een mooie reflectietool die ook handvatten geeft voor goede gesprekken in de onderwijsteams. De Daltonspiegel is opnieuw ingevuld bij de start van schooljaar 2023-2024.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

De school is trots op de wijze waarop reflectie in de basis van het onderwijsaanbod is opgenomen. Daarmee is reflectie geen ‘kunstje’ dat we dagelijks ‘moeten’ uitvoeren, maar een gewoonte die

hoort bij de school. Het woord gewoonte mag niet gerelateerd worden aan 'gemak' omdat het team reflectie hoog op de agenda heeft staan en daarmee continu in ontwikkeling blijft.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

In schooljaar 2022-2023 is in groep 8 gestart met projectmatig werken op basis van doelen. Leerlingen leren vooraf inschatten welke doelen zij wel/niet beheersen, welke instructies zij volgen en maken een eigen planning en kiezen voor een eigen taakaanpak. Leerlingen maken vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf wordt daar uitgebreid op gereflecteerd op zowel proces als product en wordt ook stilgestaan bij of de leerling vooraf een goede inschatting had gemaakt. Dit was een prachtige pilot die leerlingen en leerkrachten mooie inzichten heeft opgeleverd op het gebied van zelfkennis, inschattingsvermogen, vertrouwen en loslaten. In schooljaar 2023-2024 (huidige schooljaar) wordt deze pilot doorgetrokken in de combinatiegroep 7/8. Onderzocht wordt of deze manier van werken ook haalbaar is in een combigroep. Op basis van evaluaties en reflecties zal worden besloten of deze manier van werken doorgetrokken wordt naar de groepen 3 t/m 6 (omdat de kleutergroepen al thematisch werken).

Reactie visitatieteam

We herkennen wat jullie schrijven in de praktijk. We merken het tijdens gesprekken met leerkrachten. Zij geven duidelijk aan dat de Daltonwerkwijze goed bij hen past, dat ze zich daar thuis bij voelen. Uit reacties van het team op vragen over de methodieken die gehanteerd worden blijkt dat er bewuste keuzes gemaakt worden. De antwoorden geven aan dat er voortdurend nagedacht wordt over de inzet van middelen. Wat levert het op? Hoe Dalton is het? En waarom doen we wat we doen? Deze reflectieve houding zien we ook bij leerlingen terug. Leerlingen kunnen dit ook benoemen. Ze maken ook bewuste keuzes en reflecteren hierop. Aandacht voor de bewoordingen die hierbij gebruikt worden lijkt nog interessant. Een leerling geeft bijvoorbeeld aan dat hij 'een jaar achterloopt'. Een ander voorbeeld dat een leerling benoemt is het maken van een reisgids in een periode van 6 weken tijd waarbij leerlingen elkaar mochten beoordelen. De vooraf gestelde kaders over inhoud, spelling en interpunctie gaven de leerling richtlijnen om voor, tijdens en achteraf te reflecteren op het proces en product. Reflecteren is voor jullie duidelijk een werkwijze van alle dag en geen kunstje, zoals jullie zelf terecht aangeven.

1.5 Effectiviteit / doelmatigheid

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

Op het gebied van doelmatigheid heeft de afgelopen schooljaren met name een doorontwikkeling plaatsgevonden op het gebied van werken vanuit doelen en het bewust benoemen van leerdoelen. Dat is ook gekoppeld aan de teamtraining EDI 2.0.

De school biedt haar leerlingen een breed onderwijsaanbod. Naast de basisvakken (taal/rekenen/spelling) wordt gewerkt met Kanjertraining, Engels vanaf groep 1, Faqta en ook kunst&cultuuronderwijs. Daarmee is ook aandacht voor culturele en morele vorming en worden leerlingen voorbereid op de wereld van nu en morgen. Een van de ontwikkelingen daarin is het aanbod van de kunstcarrousel. In deze carrousel van 3 jaar komen diverse vakleerkrachten vanuit hun specialisme kunst & cultuur vakken aanbieden. In jaar 1 wordt deze les gegeven voor de vakdocent, in jaar 2 door de vakdocent en groepsleerkracht en in jaar 3 door de groepsleerkracht. Daarmee is het team ook lerende en zijn we voorbeeld voor onze leerlingen: Juffen en meesters leren ook van en met elkaar.

Op het gebied van effectiviteit is gewerkt aan het doorontwikkelen van weektaken en (zoals hiervoor beschreven) periodetaken en vindt minimaal 2x per schooljaar een afstemming van het instructieooster plaats n.a.v. de tussenopbrengsten. Onze leerlingen werken met taken, zowel in weektaken als klassendiensten waarmee leerlingen leren verantwoordelijkheid te dragen en daarbij zelf verantwoordelijkheid te dragen en uit te voeren.

Door een afwisseling in werkvormen staan leerlingen aan en zijn ze betrokken bij hun eigen leren. Een mooi voorbeeld daarin is het beweeg dictee zoals dit in groep 3 wordt gegeven. Door woorden op het leerplein te verstoppen, daarheen te rennen, het woordbeeld op te slaan en vervolgens in de klas het woord te noteren, wordt spelenderwijs aan spelling gewerkt.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

Het team is trots op de manier waarop effectiviteit en doelmatigheid continu gekoppeld worden aan de overige daltonkernwaarden. Het team is samen verantwoordelijk en kent een grote mate van betrokkenheid op elkaar, de leerlingen en de organisatie. Door de organisatiestructuur (TAO) van de school is effectiviteit een belangrijk aspect van organiseren geworden. Dit vertaalt zich door naar de klassen. Ook het brede onderwijsaanbod behoort tot de trots van de school.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

Team en leerlingen kunnen verder ontwikkelen in prioriteren. Nu is zichtbaar dat leerlingen vaak aan de leerkracht moeten vragen welke taken van de weektaak eerst af moeten en/of belangrijker zijn. De school heeft de ambitie dat leerlingen (zeker in de groepen 7 en 8) deze vaardigheid zelf voldoende ontwikkelen.

Reactie visitatieteam

We hebben een zeer effectieve dalton werkwijze gezien. Er is sprake van een zeer gestructureerde, goed voorbereide omgeving, waarin elke leerling weet wat hem of haar te doen staat. De structuur wordt aangebracht met alle daltonhulpmiddelen die er zijn zoals dag- en weektaken, keuzemogelijkheden voor wel/niet instructie volgen. Hierbij worden de middelen duidelijk in dienst van de ambitie ingezet en niet omgekeerd. Het team mag hier het ontwikkelpunt dat zij zelf noemen om leerlingen nog meer ruimte/verantwoordelijkheid te geven voor hun taken en de vaardigheid om keuzes te maken, zeker prioriteit geven. Dit zou ook ruimte kunnen bieden aan een leerling die uitsprekt het onderwijs wel saai te vinden.

1.6 Borging als voorwaarde

School

- Wat heb je de afgelopen tijd gedaan? (ontwikkelproces)

Met name in de afgelopen twee schooljaren en ook het huidige schooljaar is borging een belangrijk thema. Doordat de afgelopen schooljaren aan veel knoppen is gedraaid, is het belang van borgen erg groot. Dit doen we o.a. door: notulen vast te leggen tijdens de onderwijsteamvergaderingen, het bijwerken van ons onderwijsplan n.a.v. de tussenresultaten en het opnemen van diverse ontwikkelingen onder het thema borgen in ons schooljaarplan. We evalueren zowel op proces als resultaat. Een mooi voorbeeld daarvan is talentontwikkeling. Het team is daarin geschoold, een expertteam heeft vervolgens een visiestuk geschreven en in schooljaar 2023-2024 staat het borgen van de visie en de vertaling daarvan naar de praktijk centraal.

Ook is in 2020-2021, 2021-2022 een visietraject met de groepen 1/2/3 doorlopen. Deze ontwikkeling van de visie op het jonge kind heeft vastgelegd wat we op onze school aanbieden aan het jonge kind en is gerelateerd aan de daltonkernwaarden. De visie op het jonge kind komt per domein terug tijdens de onderwijsteamvergaderingen waarmee een structurele reflectie plaatsvindt en wordt gezorgd voor borging.

Dalton borgen in de school doen we door het organiseren van diverse (interne) studiemomenten, het (opnieuw) opleiden van collega's en het volgen van o.a. Daltonlabs en kenniscafe's. Daarnaast is Dalton onderwerp van gesprek tijdens de onderwijsteamvergaderingen.

- Wat is de huidige situatie? Wat gaat goed? Waar zijn jullie trots op?

Borgen zit in de basis van onze onderwijsorganisatie en heeft een structurele plek in onze jaarplannen en in de onderwijspraktijk tijdens de onderwijsteamvergaderingen. We zijn trots op de wijze waarmee we heel bewust stilstaan bij het borgen van ontwikkelingen en niet van nieuwe naar nieuwe ontwikkeling bewegen. We gunnen onszelf en daarmee de school tijd om goed te borgen.

- Wat zijn de ontwikkelpunten?

De visie op het jonge kind wordt in schooljaar 2023-2024 doorontwikkeld naar de visie op het oudere kind. Doel is daarmee de doorgaande lijn in de school te borgen. Ook dit zal vervolgens weer moeten worden geborgd.

Reactie visitatieteam

Jullie Daltonboek is een goed borgingsinstrument. Voor ieder is helder leesbaar wat jullie ambities zijn en per kernwaarde is beschreven wat jullie in basis voor ogen hebben. Ook geven jullie aan wat dat betekent voor kinderen en het team. Er staat beschreven wat jullie doen om de kernwaarde te vertalen naar de praktijk. En er zijn concrete plannen geformuleerd voor de komende periode. In de praktijk blijkt het borgingsdocument en de stapsgewijze doorontwikkeling goed te werken. Alle actoren binnen jullie school laten gedrag zien wat past bij jullie beschrijvingen en kaders.

2 Ontwikkelvermogen

Parels van de school (hier zijn we trots op)

- Het werken volgens de teamgerichte arbeidsorganisatie (TAO) en samenwerking team en het effectief organiseren van onderwijs en werk
- WereldKidz Mozaïek Petenbos is Talentfluisterschool
- WereldKidz Mozaïek Petenbos is Gezonde School (themacertificaat welbevinden)
- De open werk- en leeromgeving met een diversiteit aan werk/speelplekken.
- Reflectie als 'gewoonte' van de school
- Ontwikkelvermogen van het team gericht op kwaliteitsverbetering van het onderwijs (voorbeeld periodetaken).

Ontwikkel- en onderzoeksvragen (hier willen we meer van weten)

- Verstevigen samenwerking met andere Daltonscholen en combinatie EDI 2.0 (samenwerking WereldKidz Meent).
- Bewustere koppeling van talentontwikkeling (gedachtegoed Luk Dewulf) aan Dalton.
- Zelfstandigheid waarmee nieuwe kleuters binnenkomen gerelateerd aan organisatie van onderwijs: Hoe sluiten we beter aan op de nieuwe praktijk?

Onze verwachting van de uitslag van de visitatie (tussentijdse visitatie of niet)

Voldoende met ontwikkelkansen. De aanbevelingen vanuit de vorige visitatie zijn allemaal opgepakt. We hopen dat de bezoekers Dalton 'voelen' in de school.

Schoolcontext:

De huidige schoolleider, Koen Relaes-Hols, is werkzaam op WereldKidz Mozaïek Petenbos sinds schooljaar 2017-2018. De huidige Daltoncoördinator, Petra van der Veer, is werkzaam op de school sinds schooljaar 2021-2022. De school kent de afgelopen jaren een grote groei van het leerlingenaantal. In 2017-2018 telde de school 133 leerlingen. In 2023-2024 zullen we het leerlingenaantal van 200 passeren. De groei van het aantal leerlingen betekent ook groei van het aantal medewerkers. Het team van leerkrachten is daarnaast vanaf 2018-2019 uitgebreid met leerkrachtondersteuners en onderwijsassistenten (welke ook de PABO volgen) en collega's in opleiding. In tijden van het lerarentekort is een groei van de school, zeker op een Daltonschool, een

flinke uitdaging. Het aantal opgeleide Daltonleerkrachten is hierdoor relatief laag. De school is blij voor alle groepen een bevoegd leerkracht te hebben. Leerkrachten worden gefaseerd opgeleid in het huidige en de komende schooljaren.

Op de visitatiedag laten we jullie graag zien en voelen wat voor Daltonschoon wij zijn. We kijken uit naar jullie bezoek.

Waar staat onze school/kindcentrum bij de volgende visitatie? (lange termijnvisie)

Dalton is en blijft in ontwikkeling. Dit betekent dat de school ook continu in ontwikkeling blijft. Bij de volgende visitatie heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden op de kernwaarde zelfstandigheid en hoe we daarin in de instroomgroepen beter aansluiten op de huidige praktijk. Een opgeleid team Daltonleerkrachten. Dit leidt tot reflectie op en borging van Dalton in de school.

Reactie visitatieteam

Wij zien een team met veel potentie waar ontwikkelvermogen door de manier van werken een vanzelfsprekendheid is. Goed te zien dat het jullie lukt om niet te veel hooi op de vork te nemen en actuele ontwikkelingen, zoals het koersplan van jullie stichting, te koppelen aan jullie Daltonontwikkeling. Grotere instroom en nieuwe instroom van een ander type kleuter zet jullie aan het denken. Het is een kracht om daar tijdig op te anticiperen. Ditzelfde doen jullie met vernieuwingen/ideeën die op jullie afkomen vanuit het bestuur of vanuit het onderwijsveld. Focus, ruimte voor ontwikkeling en bewuste keuzes versterken jullie ontwikkelvermogen.

Wij juichen het toe dat jullie gefaseerd alle medewerkers op willen leiden. Dit zal een blijvende doorontwikkeling van jullie Daltonconcept borgen. De participatie in de Daltonvereniging versterkt dit al. Het visitatieteam denkt dat er potentieel aanwezig is in de school om een rol te spelen in het visiteren van andere Daltonschoolen. Dit zou een mooie natuurlijke manier zijn om de eigen school tegen het licht van andere Daltonschoolen te houden. Zo krijgt leren van elkaar een bredere basis.

3. Gedeeld eigenaarschap

Uit de gesprekken met:

Leerlingen(raad)

We spreken 6 leerlingen van de leerlingenraad uit groep 6, 7 en 8. De leerlingen vertellen dat je op Mozaïek Pettenbos jezelf mag zijn. Je leert ook samenwerken en mag alles doen zoals je het zelf wilt. Daar zijn wel grenzen aan, want je kaartje kan op het leerplein afgepakt worden. Leerlingen vertellen over het Daltonblokje en hoe je daarmee aan kunt geven wat je nodig hebt. Ze vertellen over de roze toetskaartjes en verlengde instructies. Ook geven ze aan dat je aan het einde van de dag reflecteert op de dag. De leerlingen praten in 'Daltontaal', ze weten waar het over gaat en kunnen er goed over vertellen.

In de enthousiaste verhalen vertellen de leerlingen over de Plusklas en waarom die er is. Ook vertelt een leerling dat de kinderen van groep 5 mogen helpen in groep 3. De leerlingen leren zelf doelen stellen. Ze mogen dan nadenken over wat ze willen bereiken en hoe lang ze daarover willen doen. Alle doelen die de leerlingen benoemen zijn gerelateerd aan leeropbrengsten. Hier zien wij wel nog kansen voor ontwikkeling door leerlingen ook kans te geven doelen te stellen vanuit de 'talenten'. Deze zijn nu nog erg 'hoofd' en wat weinig 'handen'.

Aan het einde van het gesprek bieden de leerlingen ons de eerste editie van 'Kidznieuwz' aan. Een mooi voorbeeld van integraal denken. Het plan dat opgepakt is om een 'schoolkrant' te gaan maken, is ingezet in het kader van de visitatiedag. De Kidznieuwzredactie heeft een voorwoord geschreven. Een leerling schrijft over de Daltonkernwaarden en elke groep heeft in een tekening of woordweb uitgewerkt wat Dalton in hun groep betekent. De eerste 'Kidznieuwz' wordt op de visitatiedag ook aangeboden aan de klassen door leerlingen van de leerlingenraad. Dit is meteen een mooie manier om Dalton uit te leggen aan leerlingen en indirect aan ouders.

Ouders

Een drietal zeer betrokken ouders stond het visitatieteam te woord. Hoewel zij niet nadrukkelijk voor een Daltonschool hebben gekozen, zijn ze allen erg blij met hun keuze voor Mozaïek Pettenbos. Ze geven aan dat hun kinderen leren zelfstandig te zijn, dat kinderen elkaar kennen en dat ze leren elkaar te helpen. Ze zien dat hun kind werkt met dag-, respectievelijk weektaken. Ze benoemen nadrukkelijk dat hun kind mag zijn wie het is. Als een kind het niet geregeld krijgt (bijvoorbeeld als het vanwege zij-instroom de afspraken nog niet kent), dan wordt daar niet moeilijk over gedaan. Dan wordt ze daar goed in begeleid zodat ze het kan leren. Ze heeft zelf de regie om te kiezen wanneer ze wat, wanneer doet.

Als er iets is met een kind, dan wordt het met het kind opgelost. Over reflectie gesproken: een ouder geeft het voorbeeld waarbij zijn kind thuis komt en zegt 'papa, je moet vragen wat heb je goed gedaan en wat kan ik een volgende keer anders doen'. Het geeft deze ouder het volste vertrouwen dat zijn kind gezien wordt en dat hij waardevolle handvatten krijgt geleerd.

Medewerkers

Uit de gesprekken met de medewerkers door de dag heen en tijdens het gesprek bij de lunch blijkt dat er veel gesproken wordt over het onderwijs en de te maken keuzes. Er is een verbinding merkbaar. Aanvankelijk waren we als visitatieteam niet overtuigd van de inzet en het gebruik van de Daltonleerlijnen. Tijdens de gesprekken met leerkrachten werd overtuigend uitgelegd en toegelicht hoe dat in zijn werk ging. De open, uitnodigende, onderzoekende houding van de teamleden heeft onze bevindingen door de dag heen geholpen een goed beeld van de kwaliteit van het Daltononderwijs te krijgen.

Dat niet iedereen de Daltonopleiding gevolgd heeft, lijkt voor nu geen probleem, ieder ondersteunt wel de gedachten. Onze aanbeveling is wel om de daltonscholing schoolbreed te organiseren als middel om tot verdere ontwikkeling te komen. De keuze om op deze school te werken is voor ieder die we gesproken hebben wel de juiste.

Schoolleiding en daltoncoördinator

De schoolleiding en Daltoncoördinator ademen Dalton. Een krachtig 'team' dat het lukt de Daltonontwikkeling vorm te geven en vertrouwen te geven aan alle participanten. Ook beschrijven ze het stapsgewijze proces.

Het is een bewuste keuze om Dalton (als naam op zich) nog minder prominent aanwezig te laten zijn in de communicatie naar buiten door een andere lading die er in Veenendaal aan gegeven lijkt te worden. Dalton is ook 'lef'. We zouden jullie gunnen dat er een moment komt waarop je dit 'lef' ook naar buiten kan tonen. De intentie om dit langzaam van binnenuit te gaan veranderen is aanwezig. Door de sterke toename van het leerlingenaantal zijn er steeds meer leerlingen en ouders die het Daltonconcept enthousiast toelichten naar buiten. Dit lijkt de beste route om de beeldvorming positief te beïnvloeden. En dit proces staat de Daltonontwikkeling als 'way of life' niet in de weg. Het lijkt zelfs een versterkende werking te hebben op de bewuste keuze voor het concept.

Bestuurder

De bestuurder Wubbo J. Wever vertelt ons dat er binnen de stichting drie richtinggevers zijn: richting, ruimte en rekenschap. Richting geeft aan dat er een koers is die de school als kompas gebruikt. Binnen die koers bepaalt de school zelf het beleid. De bestuurder heeft de indruk dat deelname aan de NDV tot een administratieve last leidt. Voor hem e/o het bestuur hoeft het Daltonbordje niet zo. Binnen een stad als Veenendaal is het Daltonbordje niet van toegevoegde waarde, net zo min als de denominatie openbaar onderwijs. Dat de school werkt volgens de Daltonprincipes is een eigen keuze en daar is ook geen bezwaar tegen. Voor de bestuurder geldt: als we het hebben over betekenisvol dan bedoelen we of de kinderen er beter van worden en of wij (de school, leerkrachten) er beter van worden.

De professionaliseringsgelden worden de school ter beschikking gesteld. Het is aan de school zelf welke keuzes daarmee gemaakt worden.

Beoordeling, waardering & advies

Beoordeling

		V/O
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie*	V
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen	V
2	Zelfstandigheid	V
3	Samenwerking	V
4	Reflectie	V
5	Effectiviteit - doelmatigheid	V

Waardering

Zelfreflectie op de kernwaarden, ontwikkelvermogen, gedeeld eigenaarschap: Het team geeft door middel van het werken in een TAO blijk van gedeeld leiderschap. In het nagesprek met de directie en daltoncoördinator werd duidelijk dat er al nagedacht wordt over een volgende stap in de ontwikkeling van de school. Daaruit spreekt zelfreflectie en de wens tot verdere ontwikkeling. Zij zien dat er behoefte is bij de leerlingen om meer ruimte te krijgen voor 'spel' en exploreren. De vele talenten die er zijn, zijn onderwerp van gesprek in de school. Het blijft vooralsnog echter te veel een zaak van het hoofd. Het team wil nu het kennen en herkennen van talenten ook gaan inzetten door middel van handen. Een ontwikkelstap die de school zich al voorgenomen heeft, die aansluit bij wat het visitatieteam als aanbeveling mee wil geven. Ook de bestuurder zou graag zien dat meer scholen leerlingen de mogelijkheid bieden om te onderzoeken en te exploreren door te doen.

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde
	Geen licentie verlenen, over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
X	Licentie voor de komende periode* verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Over twee jaar versnelde visitatie	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging

	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
--	--------------------	--

*Licentie verlenging voor 4 jaar (VO) of 5 jaar (PO/DKC)

Aanbevelingen

	Omschrijving
1	Leer kinderen hun proces zichtbaar, merkbaar, leesbaar, meetbaar te maken (middels een portfolio?) zodat er meer ruimte is om alleen en in samenwerking met anderen te exploreren.
2	Zet jullie mooie concept om te werken met 'talenten' ook in om doelen te bereiken die verder gaan dan cognitieve doelen. Dalton is ook 'leven'. Geef leerlingen de ruimte om ook persoonlijke doelen te stellen en in spel en exploreren hun talenten te ontwikkelen. Zo komen jullie ook tegemoet aan hun bredere onderwijsbehoeften.
3	Denk na over een voor jullie passende manier om alle teamleden te scholen in Dalton om zo eenieder nog meer te betrekken bij de verdere schoolontwikkeling van Dalton.
4	
5	

Slotopmerking visitatieteam

Door jullie visie: 'WereldKidz Mozaïek Petenbos is een openbare basisschool waar leerkrachten de kinderen begeleiden het optimale uit zichzelf te halen door procesgericht, doelgericht, toekomstgericht en talentgericht te werken' en het motto 'geef vorm en kleur aan je toekomst' geven jullie een mooie eigen kleur aan het Daltonconcept.

Wij wensen jullie een mooie doorontwikkeling toe.

Slotopmerking school

Het team, leerlingen en betrokken ouders van WereldKidz Mozaïek Petenbos kijken terug op een prettige visitatiedag. Vanuit een open en nieuwsgierige houding hebben de bezoekers het goede gesprek weten te voeren met alle betrokkenen. Aanbeveling 1 is herkenbaar en op de visitatiedag direct teruggegeven aan het team. Aanbeveling 2 en 3 zijn in dit verslag door de bezoekers toegevoegd en vormen een mooie basis om de komende schooljaren op verder te bouwen.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

Aanbeveling 1	Leer kinderen hun proces zichtbaar, merkbaar, leesbaar, meetbaar te maken (middels een portfolio?) zodat er meer ruimte is om alleen en in samenwerking met anderen te exploreren.
Actie	<p>Het team van WereldKidz Mozaïek Petenbos oriënteert zich op het verder uitwerken van onderzoekend en ontdekkend leren. Onderzoekend en ontdekkend leren stimuleert kinderen hun natuurlijke nieuwsgierigheid te gebruiken, het stellen van vragen en actief experimenteren. Hierdoor worden leerlingen actieve deelnemers en daardoor eigenaar in hun leerproces. Dit bevordert kritisch denken, probleemoplossend vermogen en creativiteit. Daarbij geldt dat we een balans blijven zoeken tussen digitaal werken en werken op papier (balans hoofd en handen).</p> <p>We staan hierbij bewust stil bij hoe leerlingen leren zelf meer zichtbaar kunnen maken. Het werken met een portfolio zoals dat in 2023-2024 al ontwikkeld wordt voor burgerschap is daar een mogelijke uitwerking van.</p>
Uitvoerenden	Team in samenwerking met andere daltonscholen.
Tijdpad	Portfolio burgerschap ontwikkeling in 2023-2024 - evaluatie in 2024-2025 om op basis daarvan een verdere uitwerking te maken. In 2028 is vorm en inhoud gegeven aan de aanbeveling.
Scholing/ externe ondersteuning	We zoeken actief contact met andere daltonscholen binnen de regio om ervaringen te delen, voorbeelden op te halen en kennis te delen.

Aanbeveling 2	Zet jullie mooie concept om te werken met 'talenten' ook in om doelen te bereiken die verder gaan dan cognitieve doelen. Dalton is ook 'leven'. Geef leerlingen de ruimte om ook persoonlijke doelen te stellen en in spel en exploreren hun talenten te ontwikkelen. Zo komen jullie ook tegemoet aan hun bredere onderwijsbehoeften.
Actie	<p>Aandacht voor talent is de afgelopen schooljaren een belangrijk onderdeel van ons basisaanbod geworden. De komende schooljaren wordt dit aanbod (op basis van het gedachtengoed van Luk Dewulf en Els Pronk) verder geïmplementeerd en doorontwikkeld. Dat doen we door onder andere collega's op te leiden tot talentbouwers die talentontwikkeling van binnenuit verstevigen.</p> <p>Daarmee bouwen we het werken vanuit talenten binnen de school steeds verder uit en verstevigen we het Talentgedreven Onderwijs Geven. Dat is onderwijs waarbij het talentenverhaal een centrale plek krijgt in de dagelijkse onderwijspraktijk, aansluitend bij datgene dat er al ontwikkeld is in de school. Dit geldt voor de leerlingen, maar ook voor de leerkrachten en alle anderen die nauw betrokken zijn bij de kinderen van de school. Het betekent: het talentenverhaal is diepgaand geïntegreerd in het (dalton)onderwijs, op alle lagen in de school, voor iedereen die er werkt.</p>
Uitvoerenden	Team, talentbouwers
Tijdpad	Opleiden talentbouwers in 2024, implementatie en doorontwikkeling in de schooljaren 2024-2025 t/m 2027-2028.
Scholing/ externe ondersteuning	Begeleiding Karijn Breuning (Blij met mij).

Aanbeveling 3	Denk na over een voor jullie passende manier om alle teamleden te scholen in Dalton om zo een ieder nog meer te betrekken bij de verdere schoolontwikkeling van Dalton.
Actie	Alle collega's worden gefaseerd geschoold in Dalton.
Uitvoerenden	Team en schoolleiding

Tijdpad	In 2024-2024 volgen de eerste twee collega's de daltonopleiding. De daaropvolgende schooljaren volgen jaarlijks minimaal 2 collega's de opleiding.
Scholing/ externe ondersteuning	Saxion deeltijdopleiding (Dalton NDV certificaat)

Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien

Naam	Functie	Handtekening	Datum
	Leidinggevende onderwijs	Akkoord	19 december 2023
	Visitatievoorzitter	Akkoord	10 januari 2024

Voor de verdere procedure: zie handleiding '[Daltonschool worden en blijven](#)'.